

GORICA

(Zjutrane izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevev tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9. Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Za spremembo deželnega volilnega reda.

Kakor smo poročali, stavil je v našem deželnem zboru tudi posl. Grča predlog, s katerim se naroča deželnemu odboru, da sestavi novi deželnozborski volilni red na podlagi splošne, enake, tajne in direktne volilne pravice ter ga že v enem prihodnjih zasedanj predloži deželnemu zboru. V seji od 7. t. m. pa je poslanec Grča ta svoj predlog utemeljeval, in sicer na sledeči način:

Zahteva po splošni in enaki volilni pravici vedno močnejše in silnejše bije na vrata postavodajnih zborov. Temu vprašanju se ne more izogniti ne državni zbor, ne deželni zbori. Ljudstvo samo je spravilo na dnevni red zahtevo po splošni in enaki volilni pravici. Poslanec, ki v zboru zagovarja to zahtevo, govori v imenu ljudstva.

Zahteva ni nova ter postaja silnejša od dne do dne. Znani globoki mislec in pisatelj Ketteler jo je že povdarjal. V državni zbor na Dunaju je bila vržena prvič meseca decembra leta 1869. Vspeha še ni bilo. Leta 1873 se je pojavilo že močnejše gibanje med ljudstvom, dandanes je postalo splošno. Ni je več dežele v avstrijski domovini in ni ga mesta, ki bi se ne zavzemalo za to splošno zahtevo.... Na Nemškem in Francoskem že uživajo splošno volilno pravico. Tudi na severu se je ta zahteva pojavila s tako zmagonosno silo, da je naš severni stric moral samodržtvo položiti iz rok in ljudstvu priznati zahtevo.

Je-li ta zahteva opravičena tudi pri nas? Da na to vprašanje dam odgovor, hočem vsaj nekoliko pojasniti zahtevo po splošni, enaki, tajni in direktni volilni pravici. Moj predlog meri na to, da se naš volilni red premeni tako, da se vpelje splošna volilna pravica. Do sedaj nimamo te pravice, ampak imamo volitev po kurijah. Poglejmo naš deželni volilni red.

Mesto Gorica samo za se voli dva poslanca, mesto Gradiška in trg Kormin skupaj enega, mesto in trgi Červinjan, Tržič in Gračež skupaj enega, trgovska in obrtna zbornica v Gorici dva poslanca, veleposestvo italijansko tri, kmetijske občine okrajev Červinjan, Tržič, Gradiška in Kormin dva poslanca. Dalje trgi in obrtniški kraji Tolmin, Bovec, Kobarid, Kanal in Ajdovščina skupaj enega poslanca, veleposestvo slovensko tri, kmetijske občine okrajev Gorica, Kanal, Ajdovščina dva, kmetijske občine okrajev Tolmin, Bovec, Cerklje in Kobarid dva, kmetijske občine okraja Sežana in Komen dva poslanca.

Gospoda moja! Jaz sem prepričan, pravi govornik, da vsakdo izmed nas prizna, da v tej razdelitvi tiče taki privilegiji, kakoršne dandanes ni mogoče odobravati. Mesto Gorica voli samo dva poslanca, to naj bo opravičeno. Ni pa opravičeno, da mesto Sv. Križ voli združeno s kmetijskimi občinami.

Izmed obrtniških okrajev je izpuščena Nabrežina in Sežana. To dandanes ni opravičeno.

Poseben privilegij ima trgovska in obrtniška zbornica. Ta voli dva poslanca v deželni zbor, zbornica advokatov, kmetijsko društvo, razna druga društva in zveze društev pa nobenega. Zakaj ima ena zbornica ali eno društvo posebno predpravo pred drugimi?

Veleposestvo je nekdaj imelo resneko posebno stališče in važnost in veljavo v človeški družbi, a dandanes se ta odličnost ne pozna dosti; posestnik in veleposestnik sta si prišla bližje, razloček se je v mnogem izgubil, tako gledé na davčno moč, na omiko in splošno stališče v človeški družbi. Število veleposestnikov se hitro manjša. Tudi obrtniški kraji nimajo več tiste izjemne veljave, kakor nekdaj. Le manjši del prebivalcev je stalen, velika večina pa prihaja iz vasi ter se naseljuje in preseljuje. Manjši del uživa političke pravice, večina

ki ima dolžnost delati in množiti dohodke drugih, je pa hrez volilne pravice. Kmetijske občine volijo osem posancev. Tem se na vsak način godi krivica, naj se oziramo na število volilcev, ali na davčno moč. Govornik razvija ta razlog bolj obširno in dokazuje krivico, ki se godi kmetiskim volilcem.

K dosedanjim volilcem pa stopajo še novi volilci; posebno delavci zahtevajo volilno pravico.

Dosedanji volilni red obsega skoraj same privilegije, sedanji čas pa se protivi predpravicam. Te tudi vedno bolj in bolj padajo in se izgublajo. Tudi volilne predpravo morajo odpasti in volilna pravica naj postane splošna pravica vseh tistih oseb, ki državo in deželo vzdržujejo. Kdor ima dolžnosti, naj vživa tudi pravice. Kdor davek plačuje, naj ima tudi pravico voliti. Davek plačuje tudi delavec, zato naj ima tudi on volilno pravico. Mnogi stavijo pri tem razne več ali manj opravičene pogoje. Pravijo, volilno pravico naj dobi, kdor je star 24 let in plačuje davke, ako zna brati, ako zna pisati in druge pogoje. Jaz pa menim, da ti pogoji kršijo splošnost, zato proč z njimi; vsak 24 letni davkoplačevalec je vreden volilne pravice in naj jo dobi. To je splošna volilna pravica.

Nato govornik razlaga pomen enake volilne pravice, ki obstoji v tem, da ima vsak volilec le po eden glas. V nekaterih državah imajo sicer splošno volilno pravico, pa ne enako. Delavci in kmetje imajo po en glas, akademično omikani možje, bogatini in drugi velmožje pa po več glasov. Zoper tako pravico je govornik zato, ker zopet vpeljuje nove privilegije in paralizira splošno pravico ter uniči glas onih, ki imajo po eden glas. Volilna pravica naj bode tedaj splošna in enaka.

Govornik obravnava nato tajno volilno pravico. Tej lastnosti volilne pravice se zoperstavljajo k večjemu še nekateri birokrati. Med ljudstvom nima na-

sprotnikov. Javno na glas si marsikdo ne upa voliti po svojem prepričanju; da se ne zameri, voli drugače, nego želi. Tajna volitev je potrebna zato, da bo lažje vsak volilec volil po svojem prepričanju, ne da bi se mu bilo bati zlih posledkov.

Govornik nadaljuje: Ostaja mi še govoriti o direktni volilni pravici. Tudi sedaj že volijo direktno v trgovsko in obrtno zbornico, tako tudi veleposestniki in meščani; to pravico zahtevajo tudi kmetijski volilci in oni, ki dosedaj še nimajo volilne pravice. Čemu ta razloček? Zakaj mora kmetijski volilec voliti volilne može, in ti še-le poslanec? Da je dvakrat delo, dvakrat agitacija, dvakrat zmeta, dvakrat zamera.

Z neposredno volitvijo preči! Vsak volilec naj naravnost voli poslanca. Tako tirjajo povsod, tako tudi mi.

Da so vrhu tega potrebne še druge poprave v našem volilnem redu, to je itak jasno. Da pri splošni volilni pravici volilci iz Ajdovščine in Boveca ne bodo hodili volit v Tolmin, mi ni treba omenjati.

Govornik pride do ugovorov. Nekateri pravijo, da ni pravično, da bi skupaj volila gospodar in hlapec, delodajalec in delavec. Jaz pa vprašam: Je-li to pravično, da hlapec in delavec ima samo dolžnosti, pa nič pravic? Kdor več plačuje davkov, mora imeti več pravic. Davke plačujemo vsi, in vsi moramo imeti tudi pravice. Višja omika, visoko stališče, bogastvo daje človeku mnogo ugodnosti, ne sme pa v njegove roke spraviti tudi državne pravice. Ravno revni sloji dajo najvišji denarni in krvni davek. Bogatinu še vedno ostaja več, nego rabi za-se, revež pa dela in se poti, da zasluži za davke, sam pa mnogokrat strada. On dela za deželo in državo, on z delom bogati bogatine. Bo li zato še prikrajšan na državnih pravicah? Krvnega davka se tudi največ nabere iz nižjih slojev, zato naj imajo tudi enake pravice. „Ljud-

LISTEK

9

Karamfil s pesnikovega groba.

(Hrvaški spisal A. Šenoa. Poslovenil „A.“)

(Dalje.)

Gospoda moja, krikne Neža z zvonkim glasom, otvorivši vrata najine sobe, ako je vajnemu gospodstvu všeč, pojdimo Prešerna obiskat!

Za dve minuti smo se napravili na pot. Pred nama drobi dekletce. Gubato kratko krilce temne barve se ji razliva v skladnih zgibih raz vitki pas. Drobne nožice v izrezanih črnih čevljkah stopicajo v lahmem, krilatemu koraku, jedva se dotikajoč peščenih tal. Nežno, a polno teló, zapeto v jopič iz modrega sukna, se liki cvetka ziblje pred nama, in na njem glavica, krog katere so ovite temne, krasne kite, pritrdjene z velikimi, srebrnimi iglami. Tako je dekle bolj skakljalo nego stopalo kraj žive meje. Sedaj splaši metulja iz grma, sedaj pobere kopino, črno kakor njene oči, sedaj utrga cvetlico in vse to tako-le mimogrede, pri tem tiho pevajoč. Jaz in Albert slediva nje korakom. Ni besede nisva govorila. Gledala sva pred se — v dekle. Najbrže sva preveč gledala, zato nisva ni črhnila; menda se je drug bal drugega. Tako je. Ko so ti oči, uprte v lepoto, preveč žive, ko ti je srce prepolno, takrat jezik umolkne.

Prispemo na pokopališče. Toliko pomnim, da ne leži daleč od mesta, da ga je sama ravan in da je ograjeno. Več nisem opazil, ker sem gledal edino le Nežo. Dekle jo mahne na sredo ter naju privede, nalahko se vijoč med gomilami, do precej velikega stebra iz sivega, gladkega granita. Spomenik je spodaj nekoliko ožji, zgornaj širji in vrh mu je, če me čas ne vara, podoben strešici.

Tukaj je, reče dekle, postoji ter nama s prstičem pokaže kamen, katerega je obdajalo zeleno grmičje, polno pisanega cvetja.

To je bil Prešernov grob. O tem so pričale tudi zlate črke na kamnu. Z Albertom sedeva na bližnjo gomilo, motreč krasno, priprosto sliko, ki se je nudila najinim očem. Škoda, da ni bilo slikarja tam. Jaz in moj pobratim sva sicer znala za silo svinčnikom na papir risati, ali kaj so te mrtve, črne črke brez modrega neba, brez zelene in rudeče barve, brez živih oči, brez polnega življenja.

Naokrog vse tiho. Ni listič se ne gane, ni oblaka ne zapaziš na kristalnojasnem nebu, samo na zapadu se nad nemim gorovjem modrina preliva v blede rdečino. Modrica, ščipek, divji mak v izobilju cveto po nizkih grobovih med lesenimi križi. Osamljen, negibljiv se dviga Prešernov stolb, kakor velikan zroč na čarobni ta kraj. Solnce se lesketa na gladkem granitu in zlatih črkah, kakor da blagoslovlja ta zadnji znak slavnega genija, uni kamen, ki je nesrečnemu pesniku lažji, nego mu je bilo breme pustega življenja. A krog spomenika cveto vrtnice, upogibajoč glavice h grobu, cvete klinčič ter dviga živorudeče svoje zvezdice proti nebu, cvete pohlevna, sramežljiva spominčica, lepa kakor gosposki žamet. Tu pa tam sede na vrtnico rumenokrili metulji in preko grmičja včasih švigne zlata minica. Prileti i ptičica, spusti se na kamen, povese glavico, pogleda dekle, zagostoli in odfrtota čez pokopališče pod nebesni svod. In Neža? Mirno kleči pred Prešernovim grobom. Polni milobe se razlivajo solnčni žarki na nežno zaokrožene Nežine poteze, na povešeno glavico, na to čarobno lice, na te svilene, dolge trepalnice, pod kojimi dvoje črnih oči zre na pesnikov grob, dočim ji roke, sklenjene k molitvi, počivajo na deviškem nedriju. Zatopil sem

se, motreč to sliko, kar deklica vzdigne glavo in skoči na noge. Pristopi h grobu, se prožno pripogne ter poduha vrtnico, stopi sem, stopi tja, tu vzdigne popčič, tam odtrga vel list ter ga vrže strani. Pri tem mi reče:

„Hvala Bogu, cvetje lepo uspeva. Jaz sem ga zasadila. Ne smejte se! Ali ni prav? Ta človek, ki tukaj sniva, nima duše na svetu, niti jedne duše, da bi mu oktila grob. Kamen so mu postavili, da, trdi kamen, kakor so človeška srca. Ali to zadostuje? Cvetje je lepše; to diha, to dehti, to živi. Za klinčič sem se zelo bala, ni hotel uspevati. Toda popravil se je. Glejte, kako je poln, kako je rdeč. Milota!“

Kdo pa vas je napotil, Nežica, da ste vsadili cvetje na grob tega vam neznanega človeka?

Kdo? Kako ste čudni! Srce. Kar niso hoteli drugi, to sem storila jaz uboga deklica. Mislim, da se nisem pregrešila. Kolikokrat sem prebirala čisto sama te njegove prelepe pesmi. Menda verujete tudi vi, da so lepe, čeprav so kranjske. Preje sem čitala samo „Koledarček“ in pripovedke o „Lažnjivem Kljukcu“. Hahaha! Neumnica sem mislila, da je to med, ali bila vam je smet. Ko so mi prišle v roko te pesmi, o! to sem sodila drugače. Veste li, kako je človeku pri duši na veliki petek, ali kadar komu umre mati ali ko sanjate o čem lepem? Kako to nekam živo segne v srce! Tako so se me prijele te poezije. Bilo mi je nekako otožno in prijetno ob enem. Res ne razumem vsega. Včasih naletiš na latinske besede in večkrat je kaj pisano previsoko. Res je. Prešeren je bil učen gospod, jaz pa sem nevedno dekle. Toda to pojmem, da je moral biti dober, da je bil nesrečen — radi nekega dekleta. Ne vem, kako je, ako ljubiš drugega, ki ti ne vrača ljubezni, ali hudo mora biti na vsak način.

(Dalje pride.)

stvo še ni zrelo za splošno volilno pravico." Neumestno ugovor! Ako je zrelo za ustavno življenje, je tudi za volilno pravico. Saj ta je temelj ustavnega življenja; in ljudstvo prav s tem skazuje sposobnost, ker tirja to pravico. Kako se je pisalo, da ruski narod ni zrel za ustavno življenje? Toda narod je pokazal to sposobnost . . . , in dosegel ustavo. „Pa potem, kakošni poslanci pridejo v zbornico?“ To mene čisto nič ne skrbi. Poslanci morajo biti taki, kakoršno je ljudstvo. To zadostuje. Nihče naj ne misli, da pridejo v zbornico kaki divjaki, ki ne poznajo deželnih koristij. Morda pridejo še boljši možje, nego so sedaj. V državnem zboru je rekel Lueger: „Splošna in enaka volilna pravica je edina rešitev monarhije.“ Z interesi države je bolj zvezan kmet in delavec, nego milijonarji. Kmet je najbolj navezan na domačo grudo. Jaz sem prepričan, pravi govornik, da že davno bi imeli v Gorici deželni šolski zalog, imeli narodne ljudske in srednje šole, ko bi imeli splošno volilno pravico. Ta je tedaj tudi kulturnega pomena. Po vseh deželah tirja ljudstvo to pravico. Vsi časopisi so polni takih poročil. Shodi zaporedoma sklepajo resolucije zoper vsakere volilne privilegije in zahtevajo, da se takoj uvede splošna, enaka, tajna in direktna volilna pravica za državni zbor in deželne zbore. Na Ogerskem so že dobili od samega kralja obljubo za splošno volilno pravico. Dne 3. t. m. so tudi naši ministri imeli posvet o upeljavi splošne volilne pravice. S to pravico se uresniči temeljni princip pravne države. Splošna in enaka volilna pravica je zrelo jabolko, potresti je treba drevo, in zrel sad pade doli. Tresli je homo . . . pa tudi padlo bo doli. Govornik vabi poslance, da naj predlog soglasno sprejmo. Pravi: Naša dežela se šteje med napredne. Dokaže nam tudi danes visoki dež. zbor svojo naprednost in svobodoljubnost s tem, da glasuje za splošno, enako, tajno in direktno volilno pravico.

Goriški deželni zbor.

V. seja. V soboto ob 5. uri pop. imel je goriški deželni zbor svojo V. sejo. Navzoči so bili vsi poslanci.

Opustilo se je čitanje zapisnika prejšnje seje. Naznanjenih je bilo več predlogov, katerih utemeljevanje pride na dnevni red prihodnje seje. Jeden predlog je stavil med drugimi tudi posl. dr. Treo v zadevi pitne vode na Krasu, a drugega posl. dr. Gregorčič v zadevi načina, kako pokriti stroške, ki bi jih povzročil novi zakon glede zboljšanja učiteljskih plač. O tem predlogu kaj več na koncu današnjega poročila.

Nato je odgovoril vladni zastopnik dvorni svetnik grof Attems, prečitavši svoj odgovor v italijanskem in slovenskem jeziku na interpelacijo posl. Falconerja, tičečo se nepotrjenja zakonskega načrta, zadevajočega zboljšanje učiteljskih dohodkov. Iz tega odgovora nismo izvedeli nič novega. Vladni zastopnik je namreč rekel, da ni vlada zaradi tega predložila v potrjenje omenjeni zakonski načrt, ker ni bilo na primeren način poskrbljeno za pokritje stroškov, ki bi nastali, ko bi stopil isti v veljavo. Deželni zbor je sklenil, da se dotični višji stroški pokrijejo s tem, da nalože posamezni šolski okraj na užitnino vina, mesa in žganja 20% doklado, a na vsak hektoliter potočenega piva 1 K 70 vin. Vlada pa ne more in neče nikakor dovoliti okrajnim šolskim svetom, da bi nalagali svoje doklade tudi na direktne davke. Vsled tega mora torej deželni zbor za pokritje stroškov drugače poskrbeti, ako hoče, da bo deželni predložil zakonski načrt glede zboljšanja učiteljskih dohodkov, v potrjenje.

Nato so se prečitale došle vloge in peticije in za tem se je prešlo k dnevnemu redu.

Zakonski načrt, s katerim se izdajo potrebna določila glede pobiranja samostojnih občinskih davščin na povžitek jiva in opojnih pijač, o katerem je po-

ročal posl. dr. Marani, je bil na predlog posl. dr. Verzeznassija izročen pravnemu odseku. Istotako se je izročil pravnemu odseku načrt statuta za ustanovitev občinskega kreditnega zavoda, o katerem je poročal posl. dr. Marani.

V imenu dež. odbora je predlagal posl. dr. Marani, da se dovoli prispevek po 1200 K obrtnim šolam, in sicer v Ajelu, v Červinjanu in oni, določeni za Ločnik, Mošo in St. Lovrenc pri Moši. Posl. Panigai je predlagal, da se ta zadeva izroči šolskemu odseku, kar se je tudi zgodilo.

Posl. dr. Egger je v imenu dež. odbora poročal o prispevku k stroškom za gradnjo cestne črte Ročinj-Kambreško, za katero je predlagal 2000 K in o prispevku, ki se podeli za razširjenje Nadižine doline pri Robiču. Oboje se je odstopilo peticijskemu odseku, in sicer prvo na predlog posl. Panigaija in drugo na predlog posl. Lapanje, ki je bil mnenja, da je predlagani prispevek z ozirom na obsežno delo premajhen.

Nato je poročal posl. dr. Marani v imenu dež. odbora o ureditvenih zadevah hudournika Šijaka. Ta zadeva se vleče že delj časa, ne da bi bilo prišlo še do sporazumka med vlado in med dež. odborom. Vlada je namreč prvoten načrt glede ureditve omenjenega hudournika, po katerem bi znašali stroški 7000 K, popolnoma ovrгла in zavkazala svojim organom, da napravijo na podlagi zadnjih komisijskih poizvedeb, ki so se vršile na licu mesta, novi načrt. Ta načrt se je tudi že napravil, a po tem načrtu znašajo stroški za omenjeno ureditev ne več 7000, ampak 40000 K. Vlada bi bila pripravna prispevati k tem stroškom s 50%, ako bi dežela prispevala z 20% in bi interesovani činitelji prispevali z ostalimi 30%. Ker je pa tu v prvi vrsti interesiran cestni erar, kateremu prizadeva hudournik Šijak na državni cesti največjo škodo in bi moral, ako se omenjena ureditev po novem načrtu ne izvrši, napraviti nov most, ki bi stal cestni erar najmanj 35.000 K, je po mnenju poročevalca najprej poklican cestni erar, da se izreče, koliko bi hotel on prispevati k stroškom. Zato predlaga posl. dr. Marani, da se naloži dež. odboru, da se ta obrne do vlade s prošnjo, naj ista najprej pri cestnem eraru poizve, koliko bi on hotel prispevati k omenjenim stroškom. Ta predlog je bil vsprejet.

Predlog, da prispeva dežela k ureditvi hudournika Koren pri Chiopris-Viscone s 4700 kronami, se je izročil peticijskemu odseku.

Bila je vsprejeta resolucija, katero je predlagal v imenu dež. odbora posl. dr. Egger, ki stremi za tem, da se rešijo prošnje za brezobrestna posojila v obnovo vinogradov v naši deželi.

Zakonski načrt, o katerem je poročal posl. Berbuč, s katerim se uvršča občinska cesta, ki vodi od skladovne ceste pri Vrhovlju skozi Krasno, Višnjevik in Drnovek, med skladovne ceste, je bil vsprejet v vseh treh branjih.

Posl. dr. Marani je potem poročal o železnici Sv. Lucija-Idrija in Sv. Lucija-Kobarid ter o železniški črti Gorica-Červinjan-Belvedere. Tozadevni predlog deželnega odbora, ki se je izročil železniškemu odseku, se glasi:

1. Nalaga se zopetno deželnemu odboru, da napravi pri visoki vladi vse potrebne korake in svrhu, da doseže dovoljenje za izvršitev prehodnih tehničnih poizvedeb za zgradbo železnih prog Sv. Lucija-Idrija in Sv. Lucija-Kobarid.

2. V to svrhu se dajo na razpolago dež. odboru denarne sredstve uže dovoljene s sklepom dež. zbora dne 3. nov.

Posl. dr. Egger je v imenu deželnega odbora predlagal, da se dovoli za antimalarično akcijo v furlanski nižini iz deželnih sredstev 6000 kron. Na predlog posl. dr. Faiduttija se je odstopilo ta zadeva finančnemu odseku.

Odobreno je bilo poročilo deželnega odbora, katero je prečital posl. dr. Egger glede gradnje paviljona Döcker v svrhu, da se deloma izprazni mestna ženska norišnica goriška.

Predlog v zadevi podpore za grad-

njo ceste Kambreško-Podravno, poročevalc posl. Klandič, se je odstopil peticijskemu odseku.

Vsprejet je bil potem računski sklep zaklada „Werdenberg“ za prve mesece leta 1905.

Nato je utemeljeval dr. Gregorčič potom nujnosti predlog o ureditvi pravnih razmer učnega osebja na javnih ljudskih in meščanskih šolah in o pokritju potrebščin šolskih zalogov. — Predložil je zopet načrt zakona, kakor ga je bil predložil deželni odbor v lanskem zasedanju deželnega zbora, z nekaterimi dostavki, ki so bili sprejeti lanskega leta. Premenil je člen II. lani sprejetega načrta v smislu svojega lanskega predloga, da se namreč v pokritje z novim zakonom povzročene večje potrebščine šolskih zalogov zviša prispevek deželnega zaloga, ki se plačuje okrajnim šolskim zalogom, od 250.000 K na 400.000 K, tako da okrajni šolski sveti ne bi bili siljeni višati naklad na izravne davke vsled povišanih učiteljskih plač, marveč bi jih mogli celo nekoliko znižati vsled večjih prispevkov deželnega zaloga.

Obenem je nasvetoval, naj se izvoli deputacija treh članov deželnega zbora, katerim naj se pridruži vodja deželne računarije, da se nemudoma poda do centralne vlade ter od te izposluje zagotovilo: 1. da goriški deželi se dovoli davščina 4 K od vsakega hektolitra na drobno prodanega piva, ter 2. da vlada ohrani še dalje pobiranje užitnine na vino, mošt in meso v svoji režiji, ali pa da izroči to pobiranje deželi pod ugodnimi pogoji.

Utemeljeval je nujnost s tem, da obstoji že šolski odsek, ki se bavi s šolskimi zadevami, da temu odseku je že izročen predlog o začasnem povišanju učiteljskih prejemkov, o katerem mu je poročati v 10 dneh, da vsa ta zadeva je nujna, ker se razpravlja že mnogo let in razburja duhove po deželi.

Nujnost je bila sprejeta soglasno in predlog je bil oddan šolskemu odseku, da ga pretrese in o njem poroča. Na ta način je prišlo vprašanje o pravnih razmerah učiteljstva zopet v deželni zbor in že razprave v šolskem odseku nam pokažejo, ali italijanska večina v deželnem zboru v resnici misli pomagati učiteljstvu na način, ki je mogoč, ali pa izmisli zopet kako nemogočo pot, po kateri naj si goriško učiteljstvo izboljša svoje gmočno stanje. Našim poslancem priporočamo, naj skušajo pri tej priliki doseči popolni deželni šolski zalog, in le v slučaju, da ta zalog ali večji prispevek iz deželnega zaloga za sedaj ni mogoč, naj se zadovoljijo z mrvice, katero nudi navedeni predlog, ki ima to dobro, da je spravil vso zadevo zopet v deželni zbor, kajti vse je kazalo, da nekateri gospodje so hoteli zaprečiti, da bi se o stvari v sedanjem štadiju zopet razpravljalo.

Deželni glavar je odstopil potem predsedstvo deželnega glavarja namestniku dr. Gregorčiču. Ko je ta prevzel predsedstvo, je naznanil zbornici, da ste ji došla dva dopisa, in sicer jeden od okr. sodišča v Sežani, drugi pa od okr. sodišča v Trzinu. V obeh dopisih zahtevati omenjeni sodišči, da bi se jima dovolilo postopati proti deželnemu glavarju dr. Pajerju in to vsled tožb, naperjenih proti njemu od strani g. Gorupa po njegovem zastopniku dr. Tumu in to zaradi žaljenja časti. Med deželnim odborom in g. Gorupom obstoji neka pravda. Nekateri občine na Krasu izročile so namreč g. Gorupu pobiranje občinskih doklad na užitnino, četudi je finančna uprava prevzela pobiranje državne užitnine v lastno režijo in se je izrekla za to, da hoče pri ti priliki tudi občinske doklade na užitnino brezplačno pobirati. Ker je tako pobiranje občinam v veliko korist, in ker g. Gorup občinskih doklad gotovo brez lastne koristi ne pobira, je naložil deželni odbor dotičnim občinam, da morajo pobiranje občinskih doklad na užitnino gosp. Gorupu odpovedati in da morajo prepustiti tako pobiranje finančnim

organom. G. Gorup se je čutil vsled takega ukaza prikrajšan in v svojih pravicah ter ga je smatral za nekako motenje posesti, vse to pa najbrže vsled nasveta svojega pravnega zastopnika v ti zadevi dr. Tume. Naperil je torej proti dež. odboru pravdo, in sicer za občine tržiškega okraja pri tržiškem sodišču, in za občine sežanskega okraja pri sežanskem sodišču. Dež. odbor je zastopal v teh pravih dež. tajnik g. Peterin. Na obravnavah pa je prišlo tudi na dan, da je g. Gorup pobiral tudi take občinske doklade, katerih ne bi bil smel pobirati, ker nista v to še privolila ne deželni odbor in tudi namestništvo ne in je bilo zaradi tega tako pobiranje popolnoma neopravičeno in nepostavno.

Dež. tajnik g. Peterin je pa označil na obravnavah tako početje kot kaznjivo in je bil mnenja, da se dotični spisi izroče državnemu pravdnistvu, ki naj bi jih pregledalo in proučilo ter tudi od svoje strani in po svoje postopalo, ako bi to spoznalo za potrebno. In ravno to naziranje zastopnika deželnega odbora v omenjenih pravih ga je smatral g. Gorup bodisi sam ob sebi ali pa po nasvetu svojega pravnega zastopnika dr. Tume za žaljenje časti. Ker je pa deželni tajnik deželni uradnik, in izvršuje le-to, kar mu nalaga deželni odbor, in ker je predsednik dež. odbora dež. glavar dr. Pajer, ni po mnenju g. Gorupa ali pa njegovega pravnega zastopnika dr. Tume izključeno, da ne bi bil dež. glavar deželnemu tajniku namignil ali mu pa celo zaukazal, kaj naj govori pri dotičnih obravnavah. In prav zaradi tega torej je dr. Tuma v imenu g. Gorupa tožil dež. glavarja radi žaljenja časti, in sta omenjeni okrajni sodišči vsled omenjenih tožb zahtevali od dež. zbora privoljenje, da smeti proti dež. glavarju postopati. Ko je deželni tajnik dopisa sodišč prečital, odredi glavarjev namestnik dr. Gregorčič o njih razpravo.

Oglasila sta se k besedi poslanca dr. Marani in dr. Verzeznassi, ki sta predlagala prehod na dnevni red preko omenjenih dopisov, a oglasil se je k besedi tudi dr. Tuma, ki je rekel, da je bil že poprej prepričan, da ne bode izročil dež. zbor dež. glavarja sodišču in da je napravil omenjeni tožbi le zaradi tega, da se javnost prepriča, kako sodi dež. zbor o postopanju dež. odbora, ki se upa žaliti tudi take osebe, kakor je g. Gorup, ki je toliko let služil deželi. (Pa naj še kdo reče, da ni dr. Tuma pameten Op. stavca).

Stavljena potem na glasovanje predloga za prehod na dnevni red. bila sta jednoglasno vsprejeta.

S tem je bila končana seja in je bila prihodnja napovedana za jutri popoldne ob 5. uri.

Dopisi.

Bovec, 9. nov. 1905. — V nedeljo dne 5. novembra t. l. je priredilo tuk. „Slov. katol. politično društvo“ svoj letni redni občni zbor. Udeležba je bila z ozirom na skrajno slabo vreme dovolj ugodna. Gospod predsednik Fr. Mišic otvori zborovanje, srčno pozdravi navzoče ude, zlasti vrle društvenike, ki so prihiteli iz daljne Bavšice vkljub slabemu vremenu v obilnem številu — bilo jih je 10 — ter so dali na ta način lep vzgled našim Bovečanom. Zahvaljuje se jim torej, da so se velikodušno odzvali vabilu k občnemu zboru, jih vspodbuja k odločni vstrajnosti in požrtvovalnosti na polju katoliško-narodne akcije, nakar podeli besedo gospodu društ. tajniku Ivanu Štolfa. Zapisnik zadnjega občnega zbora, kojega prečita g. tajnik, se vzame zadovoljstvom na znanje. Iz poročila o društvenem delovanju v minoletem letu posnamemo sledeče podatke: Odbor si je prizadeval, uresničiti želje, izražene na lanskem občnem zboru, s tem, da je poslal razne peticije na merodajna mesta, tako glede cenenih delavskih stanovanj, glede prostovoljne dražbe zadolženih kmetijskih posestev in zlasti glede zavarovanja delavcev, in sicer zlasti kmetijskih ali

poljskih delavcev, za starost in onemoglost. Z veseljem smo sprejeli na znanje, da se visoka c. kr. vlada resno bavi s temi vprašanji, in upamo da bodo vsa bratska „kat. politična društva“ širom naše domovine venomer zahtevala, da se stori tudi za kmeta, ki je podlaga cerkvi, narodu in celi državi, kar je še mogoče storiti v njegovo rešitev. Na ulogo, poslano lansko leto c. kr. finančnemu ravnateljstvu v Trstu, v kateri smo prosili, da bi se izplačevali davki v primernih obrokih in sicer ob času, ko so našemu kmetu večji dohodki na razpolago in ne takrat, kadar se zljubi visoki gospodi, so nam odgovorili, da tudi za bovški okraj morajo veljati splošne postavne določbe glede časa in načina davčnih tirjatev. Vendar je rečeno v dotičnem odloku da pojde c. kr. finančna oblast na roko vsakemu posameznemu davkoplačevalcu, ako bi ne mogel o postavnem času iz kateregakoli opravičenega vzroka plačati svojih davkov. Kdor želi n. pr. rajši v jeseni plačati svoje davke kakor spomladi, ta naj gre, ko dobi opominski list, na c. kr. davkarijo, naj pove, zakaj želi rajši v jeseni kakor spomladi izplačati svoje davke, in ako ne bi hoteli dotični uradniki upoštevati njegovih opravičenih vzrokov, naj se obrne do tuk. „katol. političnega društva“ in tu se mu izroči odlok c. kr. finančnega ravnateljstva, na katerega se bo lahko opiral. — Z veseljem smo sprejeli na znanje, da se bo vendar enkrat začela regulacija Kopice in Lipnika, dveh hudournikov, ki povzročajo v Bavšici velikansko škodo. Visoka c. kr. vlada je obljubila 3000 K, visoki deželni zbor 1500 kron podpore, interesenti so se zavezali kriti 25% primanjkljaj z nekoliko robotami, oziroma bo dala bovška občina les in kamenje, in tako je torej popolnoma zagotovljena racionalna izvršitev dela, ki bo za uboge Bavšence velikega pomena. Zajedno je treba poudarjati, da gre zasluga za ugodno rešitev tega vprašanja v prvi vrsti „katol. političnemu društvu“ kar znači, da uživa imenovano društvo velik ugled na vseh merodajnih mestih. Podpirajte torej, vrli Bovčani in vsi prebivalci bovškega okraja, to velekoristno društvo zlasti s tem, da se redno in v velikem številu udeležujete društvenih zborovanj, pa tudi s tem, da poslušate g. blagajnika Antona Sulerja, ki Vas je opominjal, da podpirate katoliško-narodne liste, zlasti „Primorski List“ in „Gorico“ in da redno plačujete letno udnino v maleni znesku 50 v, katero sprejema tudi g. tajnik Iv. Štolfa. Stavljениh je bilo osem velekoristnih resolucij najrazličnejše vsebine. Sprejete so bile z velikim navdušenjem. Kaj več prihodnjic!

Politični pregled.

Dr. Foit sekcijski načelnik.

Češki državni poslanec dr. Foit je imenovan sekcijским načelnikom v železniškem ministerstvu.

Obstrukcija železničarjev.

Kakor poročajo z Dunaja, je skoro gotovo, da poneha železničarska obstrukcija. Vlada je namreč železničarjem obljubila, da jim bode zboljšala gmotno stanje. Vršila so se v ta namen v soboto in v nedeljo pogajanja med vlado in zastopniki železničarjev, ki so imela dober vspeh. Včeraj je bil pri ministru za železnice tudi praški župan dr. Srb in temu je minister povedal, da je opravičena nada, da opuste železničarji svoja nagajanja.

Kriza na Ogrskem.

V soboto so bili vsprejeti od cesarja min. predsednik bar. Fejervary ter minister za notranje zadeve Kristoffy in pravosodni minister Lany. Pod cesarjevim predsedstvom se je potem vršilo posvetovanje o političnem položaju na Ogrskem, ki je trajalo poldrugo uro.

V nedeljo so sklicali poslanci ogerske neodvisne stranke, med katerimi se je nahajal tudi grof Appony, v Pečuhu shod. Koj na postaji pa so bili vsprejeti od socijalcev v žvižganjem. Poslanci in pa drugi, ki so se pripeljali na shod z njimi, so se tako zbalii socijalcev, da so zaprosili pri mestnem glavarju za pomoč. Na glavarjevo prošnjo je prišlo na postajo več stotnih vojaštva in tudi konjeništvu,

da je spremljalo v mesto poslance. Tudi pri shodu so morali biti navzoči vojaki, a pri vsem tem so se vršili med shodom taki neredi in pretepi, da ni bilo prav nič čuti govornikov. Bilo je več oseb ranjenih v pretepu.

To vse dokazuje, kako grdo lažejo pristaši ogerske neodvisne stranke, ko trde, da imajo vse ljudstvo za seboj. Ako bi res to bilo, potem bi gotovo ne zborovali v senci bajonetov, kakor so to morali storiti v Pečuhu.

Vollna svoboda na Hrvatskem.

V četrtek se je vršila v Koprivnici na Hrvatskem volitev jednega poslanca v dež. zbor. Hrvatske opozicijske stranke, združene s Srbi, so kandidirale za to mesto dr. Potočnjaka, znanega hrvatskega rodoljuba, ki je prestal mnogo hudih preganjanj zaradi tega, ker se je odločno in uspešno bojeval proti korupciji ki je cvela na Hrvatskem začasa Hedervaryjevega banovanja. Vlada stranka in z njo zrušene stranke, ki so protivne reškemu programu, so pa kandidirale zagrebškega župana dr. Amruša. Med temi strankami nastala je huda volilna borba. Ko je bilo pri volitvi oddanih 147 glasov za dr. Potočnjaka in je dobil dr. Amruš le 143 glasov, in je bilo v volilni dvorani še mnogo volilcev, ki bi glasovali za dr. Potočnjaka, a nobenega takega, ki bi glasoval za dr. Amruša, je vladni komisar volitev sistiral. Vseled tega je nastala strašna razburjenost med volilci. Ko se je dr. Amruš vrnil po železnici v Zagreb, ga je tam pričakovala velika množica ljudstva, ki ga je vsprejela z žvižganjem in sklici: „Doli s kamarilo! Doli z Madjaroni! Dr. Amruš je bil v veliki nevarnosti, in ga je morala čuvati policija, ko je šel v kočijo, da se mu ni kaj neljubega pripetilo. Dospel semu dr. Potočnjaku pa je množica priredila navdušene ovacije. V mestu Zagrebu vlada sedaj velika razburjenost, in dr. Amrušovo stanovanje mora stražiti vojaštvo.

Dogodki na Ruskem.

Vse kaže, da bode na Ruskem red kmalu vzpostavljen. Tudi v Kronstadtu ni bilo ravno tako hudo, kakor so pretiravala poročila raznih listov. Ti listi sami priznavajo, da so bila njih poročila pretirana. Ne da se pa tajiti, da je na Ruskem nastala zadnje dni neka reakcija, ki je naperjena proti onim revolucionarnim življenjem, ki so povzročili toliko prelivanja krvi in drugih grozovitosti na Ruskem. Posebno pa je nastala na Ruskem velikanska ogorčenost proti židom, ki so gotovo največ krivi na vseh nemirih.

Izšel je carjev ukaz, s katerim je proglašeno obsedno stanje nad vsemi desetimi gubernijami v Ruski-Poljski. Iz vseh strani velike Rusije dohajajo poročila, da se je mir povrnil in da se ni nikjer kalil red in mir. Delavci so povsod nehali štrajkati in železniški promet je tudi že povsod vzpostavljen. Celu v Kronstadtu vlada popoln mir, in danes se odločno dementuje poročila, da so se v Kronstadtu spuntali mornarji na vojnih ladjah ter odrekli po korščino častnikom.

Za guvernerja na Finsko je določen knez Mirski, ker se je dosedanji guverner, knez Obolenski iz zdravstvenih ozirov odpovedal temu dostojanstvu.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnništvo „Gorice“: Karol Čigon, vikar na Vojšćici 2 K za „Šolski Dom“ in 3 K za „Mali Dom“.

Predsedništvu so plačali: Štefa Kinderčev v Gorici 10 K; dr. A. Gregorič v Gorici 20 K; Trnovski, ki je videl v terek Abrahama 10 K; Anton Berlot, župnik na Vogerskem 10 K; Andrej Mesar, vikar v Lokavcu 10 K.

Srčna hvala!

80-letnica. — V petek je obhajal v krogu svojih domačih v Gorici preblagorodni gosp. baron Andrej Winkler, bivši kranjski deželni predsednik, svojo 80-letnico. V ta namen je bila v cerkvi č. oo. kapucinov sv. maša. Preblagorodnemu jubilarju je došlo ta dan od vseh strani jako mnogo brzojavnih častitk. Častitla so mu tudi razna društva, med temi „Slovenska Matica“. V nedeljo pa se mu je poklonila deputacija tuk. „Slovenske Čitalnice“ ter mu častitla kot ustanovniku in častnemu članu „Goriške Čitalnice“. Tem častitkam se pridružujemo tudi mi, želeč, da ohrani Bog še mnogo let preblagorodnega jubilarja čilega in zdravega svojim dragim.

O čast. gosp. kuratu Jožefu Ferfolja, ki je umrl v Gabrijah minuli teden, se nam poroča, da je bil pri svojih duhovnjanih jako priljubljen in spoštovan. Služboval je najprej kot kaplan v Šmarjih na Vipavskem, potem

nekaj časa v Komnu, odkoder je prišel za vikarja v Doberdob, in od tam v Gabrije, kjer je bil okoli 23 let. — Pogreb, ki se je vršil v petek popoldne, je bil jako lep. Udeležilo se ga je 17 gg. duhovnov ter mnogo ljudstva. Ko je govoril v cerkvi preč. g. dekan iz Devina, je ljudstvo na glas ihtelo. Pevci iz Sovodenj in Rubij so mu peli pred hišo, v cerkvi in na pokopališču.

N. p. v m.!

„Slovenska Čitalnica v Gorici“ priredi v soboto 18. novembra 1905 koncertno veselico s plesom, pri kateri bo sodeloval čitalnični pevski zbor in čitalnično igralno osebje in orkester c. kr. pešpolka štv. 47. Vspored: 1. Ziehrer: „Baršum in svila“ valček iz operete „Der Fremdenführer“, orkester; 2. I. Jelen: „Na vlast“ („Domovini“), moški zbor; 3. A. Blumenstengel: „Slavospev večeru“, sopran solo, ženski četverošpev in zbor s spremljevanjem harmonija; 4. V. Parma: „Zvonove čuj ubrane!“ iz opere „Urh, grof celjski“, mešan zbor z orkestrom; 5. V. Parma: Intermezzo iz opere „Ksenija“, orkester; 6. A. Thierfelder: „Razpel je jug peroti“ iz „Zlatoroga“ [zbor (nov) štv. 9.], mešan zbor z orkestrom; 7. E. Grieg: „Nova zemlja“, mešan zbor in bariton solo z orkestrom; 8. Muhvič: „Slovensko in hrvaško“, orkester; 9. „Popolna žena“ veseloigra v enem dejanju. — Začetek ob 8. uri zvečer. Pri plesu bode sviral vojaški orkester. Po končanem vspredu naj se slavno občinstvo blagovoljno umakne v druge društvene prostore, da se uredi dvorana za ples. Nedruštveniki dobijo vstopnice pri društvenem čuvaju, ako se oglasijo poprej pri odboru. — O d b o r.

Čeških umetnikov koncert v Gorici. — Operni pevec, serijozni basist g. Jan Patočka, gost kr. dež. gledališča v Pragi, bivši član dež. gledališča v Ljubljani, narodnega gledališča v Brnu, mestnega gledališča v Plznu itd. in „češki klavirski trio“ sestavljen iz konservatoristov: g. K. Skála, violina; g. K. Forman, violončelo; komponist g. D. L. Wunsch, glasovir — nastopijo jutri dne 15. t. m. v Gorici v hotelu „pri Jeleni“. — Program: 1. Smetana: Overtura k operi Poljub. 2. Lortzing: Aria iz opere Waffenschmied. 3. Goltermann: Le Desir, Cello-Solo. 4. Halévy: Aria iz opere Židinja. 5. Grieg-Suite-Peer-Gynt: 1. V jutro. 2. Azova smrt. 3. Ples anitre. 4. V dvorani gorskega kralja. 6. Herber: Serenada, Violin-Solo. 7. Wagner: Spev iz opere Tannhäuser. 8. Sinding: V pomladi, fantazija za glasovir. 9. Narodne pesmi. 10. Smetana: Potpuri iz opere Prodana nevesta. Začetek ob 8 in pol uri. Vstopnina 1 krona.

Nesreča na delu. — Železniški delavec Andrej Kerševan iz Pervačine je padel včeraj z neke lestve in se je tako močno poškodoval, da so ga morali prepeljati v tukajšnjo bolnišnico. Poškodoval si je pri padcu desno bedro.

Kamenje na spomenik cesarjev. — Minole dni so se v Fari v naši Furlaniji fantje stegli in so se med pretepom ometavali s kamenjem. V Fari pa se nahaja tudi cesarjev spomenik, in ker je nastal pretep blizu spomenika, padalo je kamenje tudi na spomenik. Zaradi tega je bilo 13 fantov aretiranih ter se je proti njim napravila ovadba na državno pravdnništvo. Te dni pa so bili vsi fantje izpuščeni iz zaporu.

Prvi vlak na bohinjski železnici je stekel v soboto, namreč vlak za material, ki je vozil iz Jesenic v Bohinj.

Veselico priredi „Slovensko katol. izobraževalno društvo“ v Kamnjah dne 19. novembra pri Rebku. Vspored bo obsegal petje, deklamacijo, tamburanje in šaloigro: „Zamujeni vlak“.

Razpisana ustanova. — Razpisana je ustanova letnih 420 K za dijake tehniških šol na Dunaju, v Gradcu, v Pragi in v Brnu. Pravico do te ustanove imajo dijaki, rojeni v Istri ali pa na Goriškem, ki se zavežejo, da bodo po dokončanih študijah opravljali svoj posel v jedai imenovanih dežel. Prošnje se imajo uložiti do 25. novembra t. l. pri tržaškem namestništvu.

Manifestacijski shod za splošno in enako volilno pravico v Trstu. — Politično društvo „Edinost“ je sklicalo v nedeljo predpoldne ob 10. uri manifestacijski shod za splošno in enako volilno pravico. Udeležba na tem shodu je bila jako obilna, tako da ni bilo za vse udeležence dovolj prostora v veliki dvorani „Nar. doma“, ampak da so isti morali stati tudi po stopnicah in v atriju. Glavni govornik na tem shodu je bil dr. Rybar, a oglašili so se k besedi tudi drugi govorniki, med njimi dalmatinski drž. poslanec dr. Vuković, ki je obljubil v svojem in v imenu svojih dalmatinskih kolegov v državnem zboru, da se bodo

energično potegovali za splošno volilno pravico.

Na shodu je bila sprejeta ta-le resolucija:

„Ljudski shod, sklican po političnem društvu „Edinost“, zbran v „Narodnem domu“ v Trstu dne 12. novembra 1905, zahteva odločno, da vlada predloži državnemu zboru v prvi seji prihodnjega zasedanja zakonski načrt za splošno, enako, direktno, tajno volilno pravico, brez vsakega ozira na dosedanje posestno stanje in sedaj obstoječe privilegije, s proporcionalnim zistomem, in da stori isto tako tudi v deželnih zborih“.

Po shodu se je obilna množica razvrstila na ulici in je korakala v velikem sprevodu po ulicah, kjer so se ji pridružili pri kavarni „Chiozza“ socijalni demokratje, prihajajoč tudi oni od shoda, katerega so obdržavali v isti namen v gledališču „Politeama Rosetti“. Vsi skupaj so potem korakali nadalje po mestu pevajoč. Socijalni demokratje so prepevali delavsko pesem, Slovenci prepevali so pa narodne pesmi. Pred namestništvom palačo na glavnem trgu, ne daleč od magistratne palače, se je sprevoz ustavil, in tu je zaorila iz več sto slovenskih grl naša pesem „Hej Slovani“. Potem so se vrnili Slovenci zopet v sprevodu pred „Narodni dom“, kjer so govorili še nekateri govorniki in se je potem množica mirno razšla.

Predlog ustavnega odseka kranjskega deželnega zbora v zadevi splošne in enake volilne pravice. — Ustavni odsek kranjskega deželnega zbora je sklenil staviti v zadevi splošne in enake volilne pravice deželnemu zboru ta-le predlog:

I. 1. Deželni zbor se izreka za načela splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice pri volitvah v deželni zbor in v poslansko zbornico državnega zbora, ter uvideva nujno potrebo, da se izvrši čim preje volilna preosnova, ki oživotvori označena načela.

2. C. kr. osrednja vlada se pozivlje, da nemudoma predloži državnemu zboru zakonski načrt v pod 1. označenem smislu.

3. C. kr. vlada se pozivlje, da nujno izdela zakonska načrta o izpremambi deželnega reda in deželnega volilnega reda v pod 1. navedenem smislu in ju predloži deželnemu zboru, ki naj se boš v svrhu sklepanja o teh zakonskih načrtih skliče v izvenredno zasedanje vsaj meseca januarja leta 1906.

II. Za slučaj, da binujno oživotvorenje označene reforme parlamentarnim potom izkazalo se kot nemogoče, se c. kr. osrednja vlada pozivlje, nasvetovati na najvišjem mestu, da se sedanji deželno-in državnozbornski volilni red, ki sloni na oktroiranem februarjskem patentu iz l. 1861 potom najvišje odločitve razveljavi in istim potom uvede za državni in deželni zakonodajni zastop nov volilni red po načelih splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice.

III. C. kr. osrednja vlada se pozivlje skrbeti za to, da se v vsakem slučaju, enodobno z oživotvorenjem novih volilnih redov, uveljavi tudi poseben zakon v osiguranje popolne volilne svobode vsakega za volitev upravičenega državljana.

V predlogu sta povzeta predloga obeh slovenskih strank. Domala soglasno se je izrekel odsek za proporcni volilni sestav, ki zajamčuje tudi manjšinam zastopstvo. — Na predlog dr. Tavčarja se je določil za poročevalca v zbornici dr. Šusteršič.

„Dan sprave“. — Uredništvo in upravnništvo „Družinskega Prijatelja“ v Trstu nam naznanja da se začne z razpošiljanjem knjižice „Dan sprave“ šele v 14 dneh, ker niso še dovršeni hektografirani izvodi skladb.

Dunajsko vseučilišče odprto. — Včeraj je bilo dunajsko vseučilišče zopet odprto.

Državno pravdnništvo v Trstu je prepovedalo slavnost na čast pesniku Felice Cavallottiju, hudemu sovražniku Avstrije. Prof. Momigliano, ki je hotel govoriti, se mora vrniti v Italijo.

Svinjska kuga. — Vlada „Wiener Zeitung“ je objavila zakon v obrambo proti svinjski kugi in dotično izvršilno naredbo. Novi zakon se razločuje od prejšnjega bistveno v tem, da bodo uradno le tedaj uničevali bolne in sumljive prašiče, ako je upanje, da se s tem zaduši kuga. Dalje bode vlada v gotovih slučajih dovoljevala uživati meso obolelih prašičev. Naredba določa kako se sme prodajati in pripravljati tako meso.

Pozor tamburaši. — Pri trdki J. Stjepušin v Sisku se dobe najnovejši ceniki zkladb za tamburaške zборе, in sicer skladb najboljših skladateljev, kakor: Farkaš, Brož, Hruza, Bezotti, Mac-hač i. t. d. Istotam dobivajo se tudi ceniki vseh tamburaških potrebščin.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Loterijske številke.

11. novembra.

T-st 42 58 59 44 28
Line 75 45 65 66 2

Pater E. Leitner,

provincijal in nadzdr. v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu, je in še uporablja z najboljšim uspehom proti kataru v želodcu in v črevesih, pa tudi proti obolestim v jetrih
želodčno tinkturo
Gabr. PICCOLI-ja, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani.
Ena steklenica velja 20 vinarjev in se vna-ja naročila izvršujejo z obratno pošto.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

I. Primožič

slovenski optikar, Gorica
ulica Vetturini 3,

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo

optičnih izdelkov

in sicer vsake vrste očal, barometre, toplomerje, zdravniške toplomerje, daljnogledne vage za vino, žganje itd.

Sprejema naročila in popra-ve in pošilja na dom.

Najzanesljiveje izvrševanje
pleskarstva
(slikarstva)

kakor izvrševanje napisov, sli-kanje sob in sploh vseh v to stroko spadajočih del izvršnje

Jos. Makovec

v Gorici, ulica Morelli št. 9

Specijalist v imitaciji na lesovju.

Jak. Suligoj

urav. c. hr. drž. železnice
Gospodarska ulica št. 25

Priporoča svojo zalogo raz-novrstnih žepnih in stenskih ni-halnih urna zvon z donečim gla-som za gostilne, kavarne, dvo-rane itd. po jako nizkih cenah.

Vsako popravilo izvrši hitro, dobro in po ceni. Za vsako uro 1-letna garancija. Cenike razpošilja brezplačno.

Nadalje priporoča šivalne stroje najboljše vrste po tvorniških cenah, a ne kakor posredovalci.

Anton Ivanov Pečenko
Gorica

priporoča svojo veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; plzenskega piva »prazdroj« iz sloveče češke »Mešanske pivovarne«, in domačega žganja I. vrste v steklenicah, kojega pristnost se jamči.

Zaloga ledu katerega se oddaja le na debelo po 50 kg naprej

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej.

Cene zmerne. Postrežba poš-tena in točna. M M M M M M

Največja iznajdba
novega stoletja

Samo 2 gl. 55 kr. velja

ravnokar iznajdena nikel rem. žepna ura z znamko „System - Roskopf Patent“, ki teče 36 ur, z minutnim kazalom, lepa in natančno idoča s 3-letno garancijo. (Eleg. urna verižica in 5 nakitov se za-stonj pridene.)

Ako ura ne ugaja, se denar vrne in je vsak rizik izključen. Pošilja se le proti povzetju, ali naprej poslanemu nenarju:

M. J. Holzer

Uhren und Goldwaren-Fabrics-Niederlage
en gros, Krakau Oest. Dietelsg. 73, St.
Sebastiansgasse 26.

Zalagatelj c. kr. državnih uradnikov.
Ilustrovani ceniki ur in zlatnine gratis.

Zastopniki se iščejo.
Slične anonce se ponarejene.

Pri naročilu 10 žepnih ur se da ena gratis

Samo enkrat poskusi

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri trvdki

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega, lepšega in kakovosti primerno cenega blaga, kakor se tu dobi.

Došle so uže zadnje novosti modnega blaga za

jesensko in zimsko se-zono v nedosegljivi izberi

kakor: krasni okraski za obleke najnovejše mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile, pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo, rokavice usnjate in cvrinate, nogavice, krasne ovratnice, hlačniki, žepne rute, solnčniki, dež-niki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd. Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn, svile, fodre, gumbe, trakove itd. Raznovrstno blago za vezenje itd.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove amerikske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini hiš. šte. 9.

Posojuje svojim članom od 1. novembra 1905 dalje: Na mesečna od-plačila v petih letih in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestmi vred, za vsakih 100 K glavnice 2 K na mesec.

Posojuje svojim članom od 1. aprila 1905 dalje:
na menico po 5 $\frac{1}{2}$ %, na vknjižbo pa po 5%
z $\frac{1}{8}$ % upravnega prispevka za vsacega pol leta. Obrestna mera za hranilne vloge ostane nespremenjena.

Ferratin in Ferratose
(tekoci Ferratin)
najboljše krepičilo pri malokrvnosti in bledici,
od zdravnikov najtop-leje priporočeno. Fer-ratin je v zvezi z be-jakom, sestavljen že-lezat hranilni preparat.
Povečuje te in splošno prebavo.
Nenavadni vspehi.
Obi se v lekarnah
C. F. Boehringer und Söhne
Mannheim - Walldorf.

„Goriško vinarsko društvo v Gorici“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

ima v svojih bogatih zalogah in prodaja M M M M M M M M

naravna in -- pristna vina --

iz Brd, Vipavskega in s Krasa. Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. Uzorci vina pošiljajo se na zahtevo. Cene so zmrne, postrežba točna in realna. Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini šte. 22.

Prava radost

za vsako gospodinjso so testenine Žnidarskič & Valenčič, ako pozna različne načine izdelovanja za juho, prikuho in močnato jed. Zastopstvo za Goriško pri

Josipu Rovaru, Gorica.